

AMORALNA POTIŠTENOST: ŠTA LJUDI GLEDAJU TOKOM ZABRANE KRETANJA ZBOG KORONAVIRUSA

Mnogi ovu muku preobilja vremena i ugađanja samome sebi nikad nisu videli. Retki to mogu i da zamisle: ljudima je naređeno da ostanu kod kuće zarad dobrobiti drugih i zarad zaštite zdravstvenog sistema. Da bi poštovali to naređenje, ljudi su tražili šta da gledaju tokom zabrane kretanja. Pretraživao se internet; gutao se Netfliks; uranjalo se u Stan; sve to da bi se učinila usluga drugom ljudskom biću. U Sjedinjenim Američkim Državama bilo je onih koji su ove mere smatrali neprihvatljivim. Oružje, kretanje i dozvoljeni skupovi ne smeju se obustaviti. Zabrana kretanja protumačena je kao kršenje ustavnih prava.

Sedenje ispred televizije po ceo dan postalo je nacionalni sport. Bioskopi su zatvoreni širom zemaljske kugle, zapećaćena vrata promocije novih filmova. Platforme su se aktivirale da udovolje zahtevima očajnih ljudi koji sede i dosađuju se. „Da li je Netfliks napravio koronavirus?“, šali se Stiv Rouz u britanskom *Gardijanu*.¹ Možda ipak nije, ali serija koreanskog Netfliksa *Tajni agent Terijus* (*My Secret, Terrius*, Netflix, 2018) kao da je u desetoj epizodi predvidela sopstvenu aktuelnost senzacionalno prikazavši mutirane sojeve koronavirusa sa periodom inkubacije od četrnaest dana. U stvari, Koreanci kao da u Netfliksovo riznici imaju zalihe serija na temu zaraznih bolesti. Druga sezona južnokoreanske istorijske drame sa zombijima *Kraljevstvo* (*Kingdom*, Netflix, 2019–), prikazana u martu, bila je jezivo aktuelna. Glavni zaplet: dok bolest hara i kosi stanovništvo, vladini zvaničnici zataškavaju stanje stvari. Ne izgubivši iz vida njen zabavni aspekt, reditelj serije Park In-je uveren je da čak i u vreme pandemije serija ima težinu. „Bar se nadam da gledanje *Kraljevstva* gledaocima pruža pravi užitak.“²

Gledanje televizije tokom izolacije je fantastično amoralno ponašanje, ali je odenuto u ruhu moralne misije. Ono je izraz povlastica pretplatničkog društva koje je nastalo nakon pobjede vojne tehnologije poznate pod imenom internet. Dok zdravstveni radnici vode borbu na prvoj liniji, gledaoci se u stilu najravnodušnijih vojnih zapovednika prepustaju

¹ Steve Rose, "Coronavirus: when binge-watching goes viral", *The Guardian*, 13. mart 2020, <https://www.firstpost.com/entertainment/beyond-money-heist-ten-international-shows-to-watch-during-coronavirus-lockdown-from-kingdom-to-3-8287201.html>.

² Pete Keeley, "Writer, Director of South Korean Zombie Drama 'Kingdom' on Global Responses and Coronavirus Parallels", *The Hollywood Reporter*, 17. april 2020, <https://www.hollywoodreporter.com/live-feed/netflixs-kingdom-creators-talk-releasing-zombie-drama-coronavirus-1290604>

uživanju u pozadini i prebiraju prstima po daljinskom upravljaču prelistavajući usluge stri-movanja.

Eksperti su puni predloga šta da se gleda, namećući osećaj da se vreme nužno mora ispuniti. Dosada nije nešto što treba slaviti, to je neprijatelj čije napredovanje treba zaustaviti. Prvi očigledan izbor jeste pogledati o kakvoj se nesreći radi i šta vas to može zadesiti. Putem malih ekranu može se pobeti u izmenjenu stvarnost. Gledanost filma *Zaraza* (*Contagion*, 2011), krajnje aktuelnog, naglo je porasla dok se povećavao broj slučajeva zaraze kovidom-19. Ketrin H. Grinvej sa Odseka za psihologiju Univerziteta Kvinslend i Tigan Kravis sa Odseka za psihologiju Australijskog nacionalnog univerziteta pozivaju se na taj film pri opisu vlastitog doživljaja. „Od dramatičnih slika ljudi koji se tuku oko toalet-papira do dirljivih scena kolektivnog pevanja ili aplaudiranja u znak podrške zdravstvenim radnicima, sve je ličilo na zaplet iz filma [Zaraza].”³

Može se pomisliti da će u uslovima samoizolacije i zabrane kretanja ljudi konstruktivno poželeti da konačno pročitaju tekstove koji su pali u zaborav jer za njih nisu imali vremena, da će se posvetiti onome što su zapostavljali u životu. Kad govorimo o čitanju: ignorisana knjiga je zapostavljena knjiga. A da pročitaš *Odiseju* od početka do kraja? Ne dolazi u obzir, ko si ti da mi kažeš što da čitam?! Ovo su vremena sebičnosti prerušene u solidarnost. To se vidi i iz reči pisaca britanske publikacije *Independent*: „Možda ste uzbudjeni zbog karantina. Pomiciće te da je konačno došlo vreme da završite *Zločin i kaznu*.“⁴ Ali ako izrazite želju da pročitate knjige koje vas već mesecima čekaju na policama, čestitaće vam na tome, ali vas neće uzeti zaozbiljno. Umesto čitanja knjiga, autori predlažu amoralno bindžovanje potcenjenih programa koje ste možda propustili. Oznaka „potcenjene serije“ čini se opravdanom. Prekopava se po arhivama u potrazi za serijama odavno počivših likova (u kinematografskom smislu) kao što su Lisa Kudrou u seriji prigodnog naziva *Povratak* (*The Comeback*, HBO, 2005). Ona tu, kako se ispostavlja, tumači ulogu umorne, ugašene zvezde sitkoma (a koju drugu?) po imenu Valeri Čeriš.

Na stranu Valeri Čeriš, važan aspekt gledanja televizije za vreme zabrane kretanja je tehnološki domet. Kako kaže indijski list *Ferst post*: „S porastom popularnosti strimovanja, postoji mogućnost da neko u nekom udaljenom kutku sveta gleda film sniman na ulicama Bombaja.“⁵ Naziremo tu reči Hemfrija Bogarta, mada u obrnutom smeru: „Nisi zvezda dok ti u Karačiju ne znaju pravilno napisati ime.“

³ „What Disaster Movies Can Teach Us About Coping with Covid-19”, *Pursuit*, University of Melbourne, <https://pursuit.unimelb.edu.au/articles/what-disaster-movies-can-teach-us-about-coping-with-covid-19>.

⁴ Adam White, Alexandra Pollard, Annie Lord, Jacob Stolworthy, Jake Cudsi i Louis Chilton, “Coronavirus: The 31 most underrated TV shows to watch while self-isolation”, *The Independent*, 13. mart 2020, <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/tv/features/tv-show-underrated-best-netflix-uk-greatest-amazon-prime-list-coronavirus-isolation-quarantine-a9397741.html>

⁵ Shreemayee Das, “Beyond Money Heist, ten international shows to watch during Coronavirus lockdown, from Kingdom to 3%”, *First Post*, 25. april 2020, <https://www.firstpost.com/entertainment/beyond-money-heist-ten-international-shows-to-watch-during-coronavirus-lockdown-from-kingdom-to-3-8287201.html>

Bi-Bi-Si, u punom sjaju svoje uloge vrhovnog arbitra mudrosti i ukusa, predložio je da se tokom zabrane kretanja na repertoaru nađe spektar mogućnosti koji ide od japanske šodžo mange *Poziv za dobro jutro* (*Good Morning Call*, Fuji TV, 2016/2017) do španske triler drame *Elita* (*Elite*, Netflix, 2018–). Da bi dospela na spisak za gledanje tokom zabrane kretanja, od drame se, po svoj prilici, zahteva da bude hirovita, bizarna, čudna, kako bi nam makar samo odvratila pažnju i skrenula misli od sve punijih mrtvačnica. *Elita* je opčinila kritičare, a okosnicu zapleta čini ubistvo i deca iz radničke klase koja dobijaju stipendije da se školuju na prestižnim školama.

Još nešto je potrebno da bi se serija kvalifikovala za top-listu. Kad bindžujete, to mora biti do zasićenja. Omamljujućeg, očaravajućeg zasićenja. Boni Berton nam na Si-Netu savetuje da odgledamo dvanaest serija ako želimo da „pobegnemo od trenutne epidemije koronavirusa“.⁶ Recept Bertonove potpuno je prirodan: ako se osećate bezizlazno i depresivno, pogledajte komediju. Na njenom spisku se nalazi humoristička serija *U kancelariji* (*The Office*, NBC, 2005–13), zašećerena američka verzija britanske kreacije Rikija Džervezja, koja će bez sumnje izazvati nelagodu kod svih koji praktikuju socijalno distanciranje.

Kritičari nastoje da takvo gledanje prikažu kao prefinjeno. Dorin Sent Filiks smatra da gledanje televizije ne treba da bude samo „eskapističko niti da vas prenese negde drugde“. Ona se dala u potragu za „kraćim serijama čije gledanje više liči na izlet nego na puni angažman“.⁷ No, sve rečeno ukazuje na to da amoralna potištenost buja u vreme beznađa, dezinfekcije i fanatičnog pranja ruku.

(*Engleskog prevela Nataša Kampmark*)

⁶ Bonnie Burton, "12 funny TV shows to distract you during the coronavirus lockdown", CNet, 14. april 2020. <https://www.cnet.com/news/12-funny-tv-shows-to-distract-you-during-the-coronavirus-lockdown/>

⁷ <https://www.newyorker.com/culture/on-television/the-best-television-shows-to-stream-now>